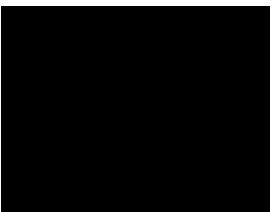

POLb1143 Základy argumentace

1. Jak argumentovat (a jak ne)

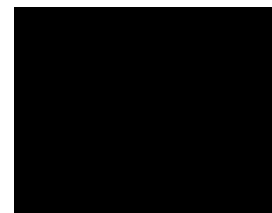
20. září 2021

Fakulta sociálních studií, MU

Obsah přednášky

- Jak argumentovat
  - Definice konceptů
  - Argumentační linie
  - Protiargumentace
- Zhodnocení písemných příprav
- Argumentační fauly

Co je to argumentace?

Co je to argumentace?

- *„Uzavřený myšlenkový celek, kterým se snažíme přesvědčit obecenstvo o správnosti našich závěrů“ (Němčok 2014, 18)*
- Téměř všude přítomná: u piva s kamarády, o vědeckých člancích a odborných tématech
- Ústní X písemná
- Jednostranná X dvou a vícestranná
- Profesionální argumentace v debatních soutěžích

Důležitost definice

- Bavíme se o tom samém?
  - Víceru významů
  - Různé významy v různých kontextech
  - Špatné porozumění
- Procvičení – písemná příprava před debatou

Argumentační linie

- Tvrzení – vysvětlení – důkaz
- Tvoří jeden uzavřený argument

Argumentační linie – tvrzení

- Konstatování názoru
- Co si o dané záležitosti myslíte?
- Co by se mělo/nemělo stát
  - Ve školách by měly být povinné uniformy
  - Komunistická strana měla být po listopadu 1989 zrušena
  - Příklad se podle mě do Sněmovny dostane
  - Na veřejných vysokých školách by mělo být zavedeno školné
- Jedna věta či krátké souvětí

Argumentační linie – vysvětlení

- Vysvětlit, proč je tvrzení pravdivé
- Vysvětlením tvrzení/názoru většinou dostaneme něco, co je v podstatě další tvrzení/názor
- Neustále se ptát proč, jít do hloubky
- Dostat se co nejbližší k axiomu

- Klíčová část (také je nejdelší)

Argumentační linie – vysvětlení

- „Na veřejných vysokých školách by mělo být zavedeno školné, protože to zvýší kvalitu výuky. Kvalita výuky závisí jednak na kvalitě učitelů, jednak na kvalitě vybavení školy (zejména u přírodovědných a technických oborů, avšak nejen tam). Kvalitní učitele musíme zaplatit, aby si místo učení nevybrali práci v soukromém sektoru nebo neodcházeli za hranice, kde mají často lepší finanční podmínky než ve školství. Zavedením školného získají vysoké školy další zdroj příjmů vedle dotací od státu. Budou si tak moci dovolit zaplatit víc kvalitních učitelů a nakoupit moderní techniku“ (Debatovani.cz – začínáme debatovat, r. n.).

Argumentační linie – důkaz

- Dokazuje platnost našeho vysvětlení (skutečně to takto v realitě je)
- Důraz na empirii (vs. vysvětlení, které je převážně teoretické)
- Relativně málo textu, ale časově náročné připravit
- Příklady důkazů:
  - Statistiky, včetně průzkumů
  - Vědecké studie a výzkumy
  - Názory odborníků v daném oboru
  - Příklady z praxe (pozor na to, jak příklady vybíráme)
  - Paralely, analogie, komparace (pozor na to, s čím porovnáваме!)
  - Demontrace, experiment
- Pokud nemám důkaz, nahradím ho nepopiratelným vysvětlením

Argumentační linie – důkaz

- Statistiky o průměrných příjmech učitelů vysokých škol v porovnání s výší platů vysokoškoláků v různých oborech v soukromé sféře
- Statistiky či studie o vybavení českých univerzit moderními technologiemi. Ideálně porovnat s vybavením, které mají k dispozici např. americké nebo britské univerzity, na kterých se platí školné
- Žebříčky kvality vysokých škol v různých státech, které pravidelně vyhrávají americké a britské univerzity, na kterých se platí školné (Debatovani.cz – začínáme debatovat, r. n.)

Protiargumentace (refutace = vyvracení)

- Situace, kdy reagujeme na původní sdělení (argument) někoho jiného
- Identifikace toho, na co reagujeme
- Tvrzení nějak odkazuje na původní argument/text/sdělení
  - Souhlasím/nesouhlasím s autorem, protože ...
  - Autor se zde plete, protože...
  - Autor měl místo této metody A využít metodu B, protože...
  - Já si na rozdíl od autora nemyslím, že...
- Další postup je stejný jako v případě argumentace

Příklad protiargumentace

- Text o tom, že bychom měli jíst tučná jídla
- Identifikace části textu, na kterou reaguji: „*Autor píše, že bychom měli jíst tučná jídla...*“
- Tvzení: „*...avšak podle mě bychom tučná jídla jíst neměli.*“
- Vysvětlení: „*Neměli bychom jíst tučná jídla, protože nejsou zdravá*“. Proč? „*Protože v těle vytváří množství cholesterolu.*“ Proč je to špatně? „*Protože vysoká hladina cholesterolu ucpává cévy, které zajišťují oběh krve.*“ Proč je to špatně? „*Protože narušení krevního oběhu vede ke zdravotním komplikacím, např. infarktu.*“
- Důkaz: Výzkum, studie o stravování lidí, odborné články o škodlivosti cholesterolu, statistiky ...

Argumentace vs. argument

- Argumentace se skládá z vícero dílčích argumentů
- Kolik argumentů mít v jedné argumentaci (domácí přípravě, eseji,...)?
- Záleží na rozsahu/času, důležité ale je:
  - 1) Dostatečně vysvětlit argumenty
  - 2) Dobře argumentaci strukturovat

O čem argumentovat v písemných přípravách?

- V podstatě protiargumentace
- Důležitá je označení toho, na co reagujete
- Může jít o:
  - 1) Celkové vyznění textu
  - 2) Partikulární věc (autorova východiska, teorie, metody, závěry, autorovy argumenty, vysvětlení...)

Zhodnocení prvních písemných příprav

- Rozsah práce – minimální problémy – důležité si uvědomit, že poznámky pod čarou se počítají do celkového rozsahu, nepočítá se seznam literatury
- Struktura a podoba textu – chybí zarovnání textu, dvojitě řádkování, odsazení odstavce. Drobnějším nedostatkem je přílišné množství odstavců nebo využívání strohých vět. Případně zbytečně dlouhé věty.
- Citace – v menšině případů zcela chybí, častěji nejsou dle Chicago Manual od Style

Zhodnocení prvních písemných příprav

- Shrnutí zadaného textu – většinou nedělá problém, občas příliš kusovité, až moc konkrétní nebo se nezaměříte na důležitou informaci se kterou dále pracujete
- Oddělení shrnutí od argumentační části, viditelný vlastní názor – nedělá problém
- Možnost oddělení podnadpisem – shrnutí/argumentační část
- Nesnažit se za každou cenu popsat vše, ale vybrat si jeden až tři problémy vhodné k argumentaci

Problémy v argumentaci

1) Snaha zahrnout co nejvíce témat:

a) problém s dostatečnou argumentací – *povrchnost argumentace*

b) povrchní či chybějící uvedení do problematiky – *čtenář neví, na co přesně autor reaguje*

c) ztráta ucelenosti samotného textu – *přebíhání od tématu k tématu*

d) vložení krátké věty/odstavce, který nezapadá do celkového textu

2) Dobrá argumentace nepodpořená důkazem:

a) argument lze dobře vyvrátit – *Pro hnutí ANO je jedinou možností vytvořit vládu s SPD*

b) podpoření důkazem, který není vhodný

c) Použití důkazu bez citace – *sousloví řada vědců, dle důkazů*

d) argumentace, která otevírá množství otázek – *použijete takový argument, který nesouvisí/nenavazuje na původní tvrzení a berete jej jako vysvětlující*

Argumentačné fauly/chyby

- Rôzne typy zlej, neférovej, nerelevantnej cie
- Málo spoločného s logikou a racionálnym myslením
- Na čo je dobré poznať AF?
  - 1) Aby ste ich sami nepoužívali
  - 2) Aby ste ich vedeli identifikovať u iných a upozorniť ich na to

„V rukách zlých osôb ide skôr o zbraň hromadného ničenia“

Argumentačné fauly/chyby

- 1. Logické (formálne) chyby
  - Chyba je v štruktúre samotnej logiky
  - Dostaneme sa od A k B argumentačným reťazcom, ktorý je chybný
- 2. Irelevantná argumentácia (neformálne chyby)
  - Často vo vnútri vysvetlení a dôkazov

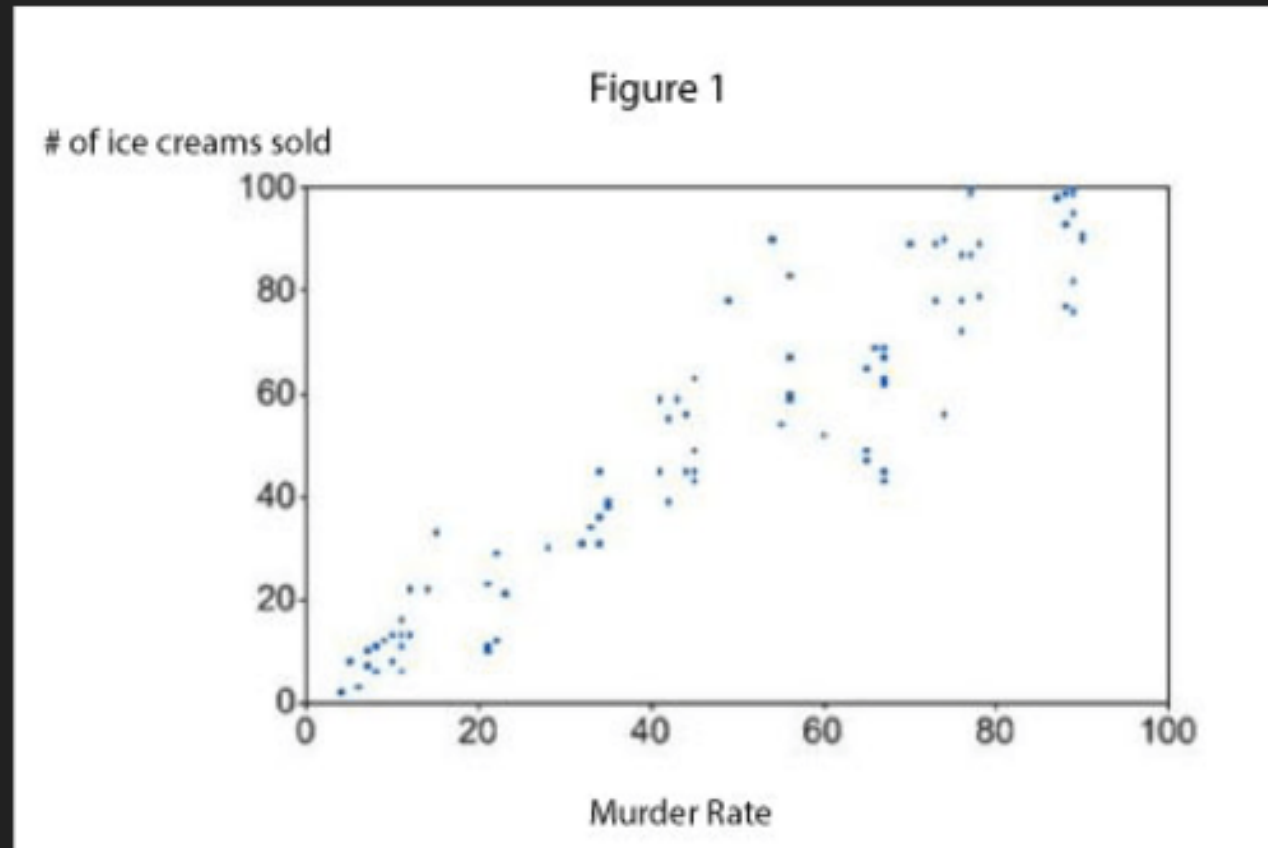
ALE nepodporujú ich celkovú relevanciu, faktická zásadnosť je minimálna

1.1 Korelácia ≠ Kauzalita

- Dve veci (premenné) majú rovnaké tendencie -> my z toho vyvodzujeme spojitosť

Ice Cream Sales VS Murder Rate in New York

1.2 Súslednosť ≠ Kauzalita

- Jeden jav (2) nasleduje po druhom jave (1)
- Musí nutne (1) -> (2)?
- Ak si myslíme, že áno -> AKO (1) vytvára, ovplyvňuje (2)
- Nutné pri akademickej argumentácii

- *Športové rituály vs. Alergia na potraviny*

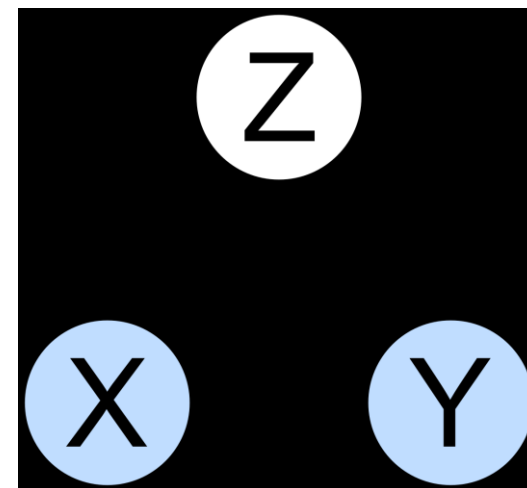
1.3 Nejasný smer kauzality

- Nemôže to byť náhodou naopak?
- Darí sa nám často odhaliť kvôli časovej súslednosti
- *Vzdelanie ženy a vek, kedy sa rozhodla mať prvé dieťa
(uprednostnenie vzdelania x povinnosti spojené s dieťaťom)*

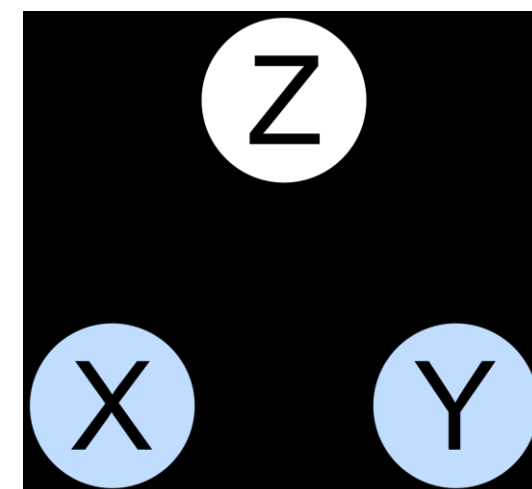
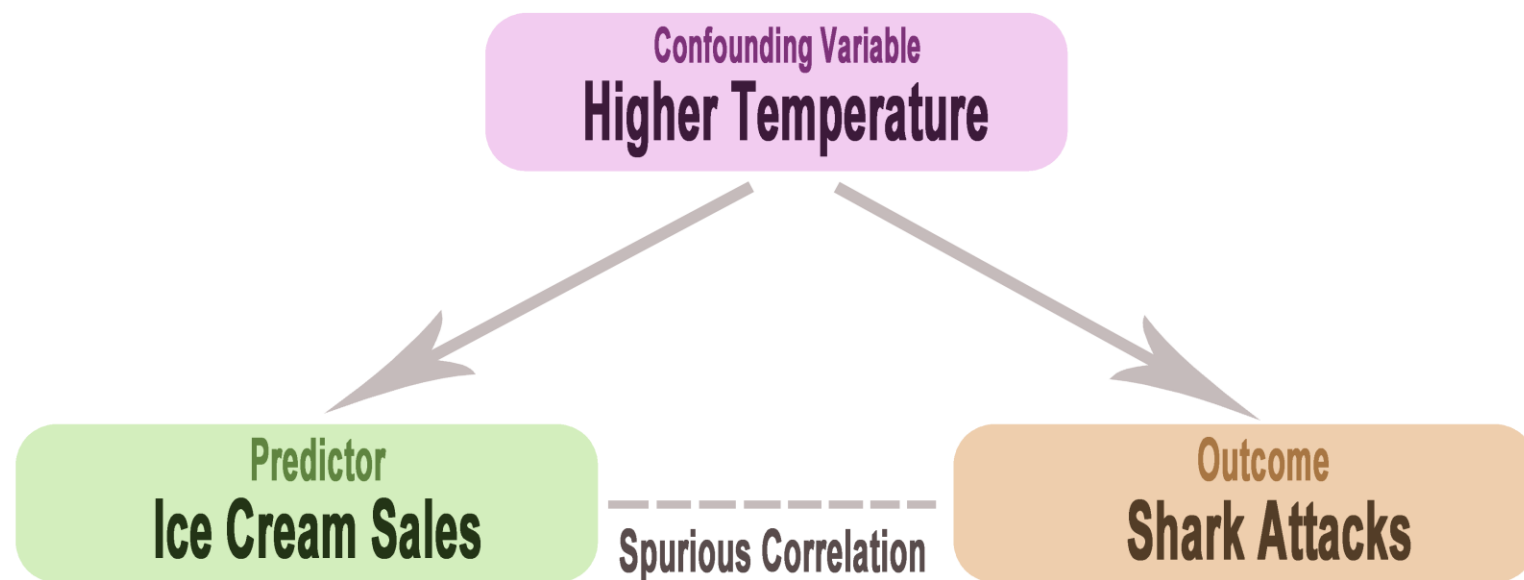

1.4 Skrytá príčina

- Nedošlo k prehliadnutiu spoločnej príčiny ovplyvňujúcej (1) a zároveň i (2)?
- Predpokladanie príčinného vzťahu medzi dvoma udalosťami aj keď boli vyvolané treťou udalosťou
- *Počúvanie vážnej hudby v detstve vs. Neskorší intelekt*

1.4 Skrytá príčina

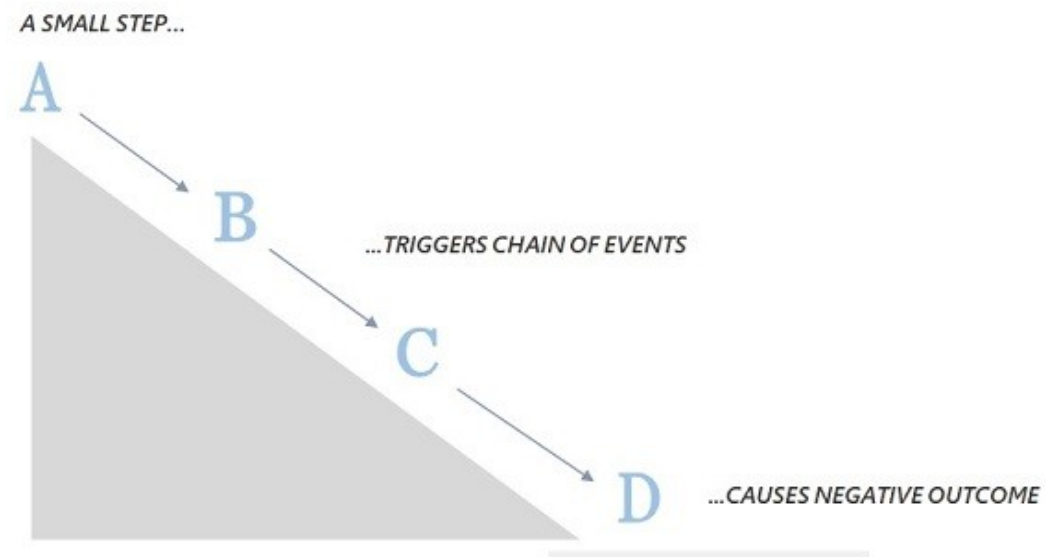
2.1 Falošné dilema

- Vyvolávanie pocitu, že existujú len dve možné riešenia (aj keď ich existuje viac)
- Chyba vtedy, ak sú **zdanlivo** len dve riešenia
- Niekedy existujú len dve riešenia (OJ Simpson case)
- „bud', alebo...“ argumenty

- *Bud' si s nami, alebo si proti nám*
- *Voľte ma, lebo inak sa môžete rozlúčiť s nižšími daňami*

2.2 Klzký svah

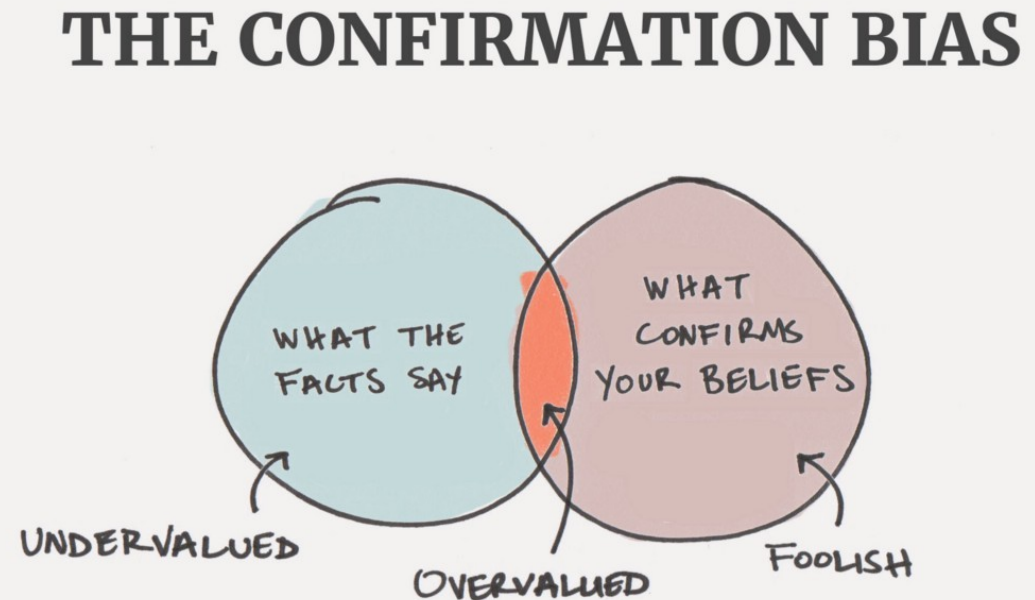
- Predpoklad, že malá zmena na začiatku bezpochyby spustí lavínu súvisiacich nežiadúcich dôsledkov
- Teoreticky možné, no málo pravdepodobné dôsledky javov
- Strach a emócie

- *Dekriminalizácia marihuany -> drogy zadarmo*
- *Legalizácia prostitúcie je nežiadúca, pretože by spôsobila viac rozvodov, čím by došlo k rozpadu rodiny, čo by rezultovalo v koniec civilizácie ako takej*

2.3 Potvrdzovacia slepota

- Väčšia pozornosť dôkazom podporujúcim naše názory/záveru, nevšímanie si dôkazov, ktoré nám odporujú
- *Sociálne médiá*
- *Fake news*
- *Akadémia*

2.4 Unáhlené závery

- Často výsledok snahy o liš chle ranie pravidiel bez dostatočnej všeobecnej znalosti
- Málo prípadov => aplikujem na celú skupinu
- Tradičné vs. Reprezentatívne vzorky

- *Experimenty na študentoch*
- *Predavačka v Tatrách*

2.5 Hra na emócie

- Neželané – posunutie rozhodovania a presvedčovania čitateľa/rozhodcu do inej roviny (kde nedomínuje logika a kvalita vysvetľovania) -> súcít s obžalovaným vs. porotca
- Stále jedna z najčastejšie využívaných techník, ako sa vyhnúť argumentácii
- Zastráňovanie, lichotenie, zosmiešňovanie (argumentu protivníka), argument prírodou
- *Tí, čo sú za nukleárne zbrane by si mali naštudovať, ako sa vplyvom radioaktivity ľuďom rozpúšťajú očné bielka (aj na dlhé vzdialenosti)*

2.6 Argument väčšiny

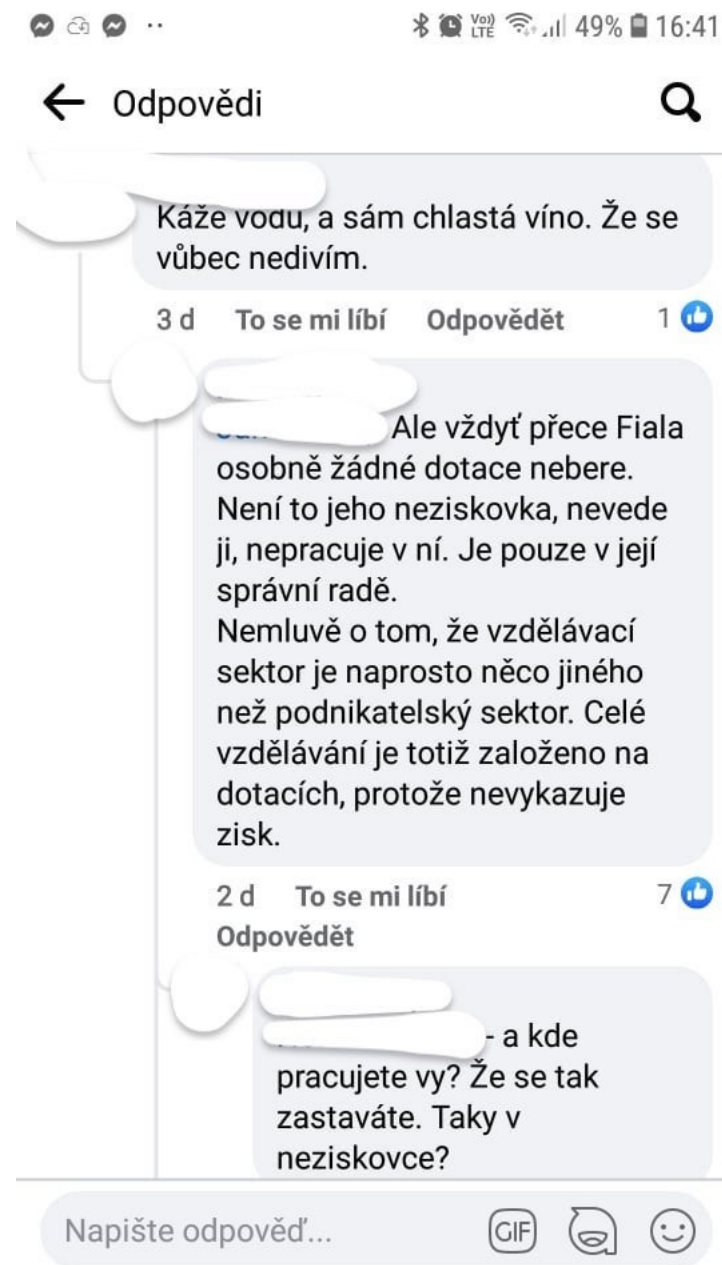

- Väčšinovosť ho zoru ≠ vnosť názoru (otroctvo)
- PREČO? predsudky, emócie, dojmy
- Skôr reálne dopady akcie -> posun k lepšiemu/k horšiemu

- *Trest smrti je správny, veď ho podporuje 76 % obyvateľstva*
- *Všetci predsa chceme byť bohatí!*

2.7 Osobný útok

- *Argumentum ad hominem*
- Zľahčovanie argumentu oponenta poukázaním na jeho osobnostné vlastnosti, môže byť útok na dôstojnosť, jeho počínanie v minulosti, spoločenskú pozíciu,...
- Dôležitý je cieľ „útočníka“
- *Politici za vyššie dane = komunisti*
- *Vek, vierovyznanie,...*

2.8 Falošná autorita

- Citovanie vyjadrenia odborníka na danú oblasť -> umocnenie pocitu, že to musí byť pravda
- Kto sú tí odborníci?
- *Nie príliš známy politológ*
- *Ekonom -> Covid19 ako biologická zbraň*
- *Politické kampane a endorsement*

10 NAŤAŽŠÍCH JAZYKOV NA SVETE

27. septembra sa v Paríži konalo konzorcium jazykovedcov s celého sveta. Po ôsmich rokoch bádania, skúmania a študovania vydali rubriku desiatich najťažších a najľahších jazykov na tejto planéte. Do úvahy sa bral vývoj jazyka, úprava pravopisu, štýl písma, znaky, reč, história jazyka a gramatika jazyka.

Ústav jazykovedcov ktorý sídli v Berlíne začal so skúmaním jazykov ktorými sa hovorí po celom svete, nielen tými najrozšírenejšími ale všetkými jazykmi. Na svete je okolo 7832 jazykov. Každý týždeň zaniknú dva jazyky a vytvorí sa ďalšie dva až tri nové. Skôr než prejdem k tým desiatim jazykom spomeniem desať najľahších jazykov na svete.

10. mongolčina
09. aramejščina
08. gréččina
07. nórština
06. taliančina
05. rumunčina
04. chorvátčina
03. bulharčina
02. angliččina
01. najľahší jazyk na svete ktorým hovorí vyše 300 miliónov ľudí na celom svete je španielština.

Desať najťažších jazykov na tejto planéte:

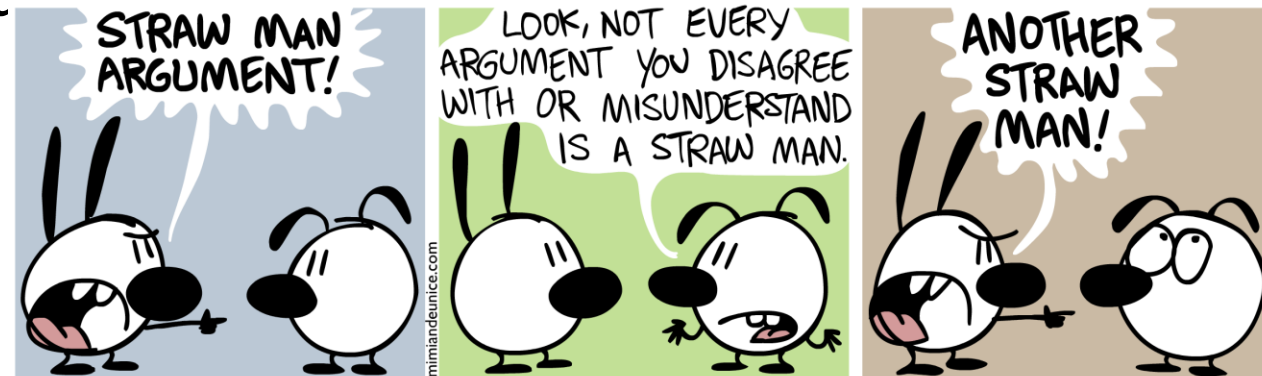
10. nemčina
09. francúzština
08. čínština
07. japončina
06. jazyk oboch Kórei je rovnaký, takže kórejščina
05. perzština
04. arabčina
03. fínština
02. maďarčina
01. najťažším jazykom akým sa hovorí na tejto planéte je Slovenčina.

2.9 Zavádzajúca otázka

- Často nie rečnícka otázka ale otázka smerujúca na oponenta s cieľom doviest' ho k nevýhodnej odpovedi
- Akokoľvek odpovieme, javí sa, že súhlasíme s navrhnutým bodom
- *Ešte stále obťažujete mladé dievčatá?*

2.10 Slamený panák

- Podsunutý argument, straw man
- 1. krok – prekrútim súperove argumenty aby vyzerali nezmyselne či absurdne, často privediem do **extrému**
- 2. – napádam prekrútené argumenty (ľahšie)
- Prečo problém? Prekrútenie zveličenia, nie podstaty argumentu
- *Ako by sme mohli voliť stranu, kde jeden z predstaviteľov zastáva názory podobné Sovietskému zväzu?*
- *Dekriminalizácia marihuany*

2.11 “Žiadny pravý Škót“

- Ad hoc záchrana
  - Nastáva v momente reakcie rečníka na oponentove argumenty
  - Rečník pozmení pôvodné tvrdenie tak, aby sa protiargument nedal uplatniť
-
- *Žiadny (pravý) Škót by nemohol byť masovým vrahom.*

No true scotsman fallacy

"no true scotsman eats his porridge with sugar. If you did your not a true scotsman."

2.12 Úhybný manéver – Whataboutismus

- Odvedenie pozornosti k nesúvisiacej téme v reakcii na argument.
- *Priemerný plat v SSSR vs. A vy zasa bijete černochovo*
- *A ty si minulý týždeň zabudla vyniesť smeti*

2.13 Omyl hazardného hráča

- Predpoklad, že minulé náhodné výsledky nejak ovplyvňujú budúce náhodné výsledky
- *Stojím si v tomto za Hillary. Nemôže mať predsa vždy nepravdu.*
- *Dlho som nič nevyhral na automatoch, dnes sa mi to podarí.*

2.14 Thatcherovej chyba

- Chybné, pretože dôkazy sú irelevantné -> bez ohľadu na výsledok je chyba prisudzovaná určitej skupine, osobe
- *Politika vyskúšaná na východnom Slovensku vs. Politika vyskúšaná v Bratislave*
- *Hlasovanie v parlamente*

2.15 Zahľtenie slovami (Gish gallop)

- Slovný duel -> toľko informácií, že oponent nemá možnosť a schopnosť všetky rozobrať

Závěr: problémy s argumentací v reálném světě

- To předchozí byl určitý zlatý standard (umělé prostředí) vs. reálný svět, kde je:
  - Nedostatek čas
  - Nedostatek prostoru
- Vybrat si, o čem budu mluvit/psát...
- Nemám po ruce informace
- Mám příliš informací